

Міністерство
освіти і науки
України

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Механіко-технологічний факультет

НДІ техніки і технологій

Кафедра транспортних технологій та засобів у АПК

Представництво Польської академії наук в Києві

Польська академія наук відділення в Любліні

Академія інженерних наук України

Українська асоціація аграрних інженерів

**ЗБІРНИК ТЕЗ
доповідей
III Міжнародної
науково-практичної конференції
«Автомобільний транспорт та інфраструктура»**

AutoTransport and Infrastructure

23-25 квітня 2020 року
м. Київ

УДК 656.025

ТРАНСПОРТНА ДОСТУПНІСТЬ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Загурська Світлана Миколаївна, к.філос. н.
КНЗ КОР «Київський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних кадрів»
zagurskasm@ukr.net

Найважливіший вплив на розвиток безбар'єрного дизайну спричинили зміни у трактуванні проблем інвалідності не як причин певних фізичних чи психічних порушень людини, а як акцентування на соціальному потенціалі її можливостей, на заваді реалізації яких стають певні перешкоди. Ці зміни спричинили появу нових підходів до філософії дизайну, яка від самого початку процесу проектування враховує потреби користувачів. Вона з часом набула міжнародного визнання і закріпилася як концепція «універсального дизайну».

Універсальний дизайн (UNIVERSAL DESIGN) – це основа для розробки проектування навколишнього середовища, громадських будинків і споруд, транспортних засобів загального користування, речей, технологій, будь-яких інформаційних видань чи способу подачі інформації та комунікацій таким

чином, щоб ними могли користуватися найширші верстви населення, незважаючи на їх можливі функціональні обмеження [1].

UNIVERSAL DESIGN часто використовують в розумінні «дизайн для всіх», або «інклюзивний дизайн». Це не стиль дизайну, а орієнтація на будь-який вид дизайну під лінзою соціальної гармонії. Тобто процес, який починається з усвідомлення проєктувальником власної соціальної відповідальності за врахування змін, які люди відчують протягом життя, за його орієнтацію на розмаїття потреб, спроможностей і досвід користувачів.

Транспортна доступність для людей з інвалідністю є дуже важливим елементом у реалізації їх прав, адже саме за допомогою транспорту люди можуть потрапити до віддалених місць у населеному пункті та отримати відповідні послуги чи скористатися своїми законними правами. Транспортна інфраструктура загалом по Україні є не доступною для даної категорії населення, попри ряд заходів зі сторони органів державної влади..

Транспорт – невід’ємна сфера повсякденного життя людей. Розробка та впровадження політики доступного транспорту сприяє покращенню життя людей, в тому числі і осіб з інвалідністю, слугує неодмінною умовою досягнення рівних можливостей та включення в суспільне життя всіх груп населення. Поняття «доступний транспорт» можна розглядати, по-перше, як доступність самого транспортного засобу; по-друге, як облаштовану відповідно до чинних стандартів та потреб людей з інвалідністю і маломобільних груп населення транспортну інфраструктуру (місця для паркування, входи до терміналів, ліфти та ескалатори, телефонні кабінки, заклади торгівлі та харчування на території вокзалів; універсальні туалетні кабінки; забезпечення інформацією у відповідних форматах тощо.)

Важливим елементом транспортної доступності є забезпечення безпеки транспортних засобів та дій у надзвичайних ситуаціях, які не повинні створювати нерівності стосовно людей з інвалідністю. Отже, «транспортна доступність» – це надана можливість людям із фізичними, сенсорними або когнітивними порушеннями залишатися мобільними і користуватися самостійно за будь-яких умов всіма послугами і транспортними засобами, які відкриті і надаються всьому населенню. Транспортна доступність «...виступає і показником соціальної справедливості та соціального забезпечення населення регіону» [2].

Отже, забезпечення доступності у сфері транспорту регламентується відповідними стандартами і вимогами. Екологічні проблеми, старіння населення, міграція, обмеженість ресурсів, урбанізація та глобалізація є основними суспільними ситуаціями, які створюють виклики транспортній системі. Прискорене впровадження інноваційних технологій, інтеграція різних видів транспорту та використання принципів універсального дизайну є важливими умовами у подоланні наявних викликів. Сфера доступного транспорту повинна створюватися з урахуванням потреб людей з різними видами інвалідності та забезпечувати інтегрований підхід до надання послуг. В Україні люди з інвалідністю не можуть повною мірою скористатися своїми правами на життя, освіту, охорону здоров’я, оскільки транспортна система в цілому залишається для них недоступною.

За інформацією громадських організацій [3], ситуація з забезпеченням транспортної доступності потребує постійного громадського моніторингу та контролю. Формуючи державну транспорту політику з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення потрібно передусім:

- забезпечити застосування принципів універсального дизайну при проектуванні транспортних засобів та навколишньої інфраструктури;
- гарантувати, щоб інформація про доступність транспортних маршрутів і рівень послуг були доступними і зрозумілими для всіх користувачів;
- забезпечити на державному та місцевому рівнях належне фінансування витрат на створення доступності на всіх видах транспорту та належної якості послуг;
- забезпечити організацію обов'язкової просвіти та навчання представників державних установ та інших співробітників, що працюють у транспортному секторі з питань доступності транспортної інфраструктури та питань інвалідності.

Позитивним є той факт, що останнім часом реалізація зазначених вимог та принципів знаходять реалізацію на окремих видах транспорту, хоча темпи цієї діяльності ще не задовольняють потреб і вимог часу.

Література

1. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. – К., 2013. – 128с.
2. Загурський О. М. Транспортна доступність сільських територій: методологічні підходи / О.М. Загурський // Збірник наукових праць «Автомобільний транспорт» 2018 – № 43 – С. 65-70.
3. Альтернативний звіт громадських організацій до Комітету ООН з прав людей з інвалідністю. НАІУ. К. – 2012.